יעדת המשמעת מזהירה:
נבחן שימצאו ברשותו חומרי
עזר אסורים או יתפס בהעתקה
יענש בחומרה עד כדי הרחקתו
מהאוניברסיטה.

שאלון סגור

מבחן בקורס במשפט עברי
הפשרה במשפט העברי - 99-545-01

תשע"ז - מועד א'

מס' מח': 21
שנת: תשע"ז סמסטר: 2 מועד: 1 מטלה: 1.1
קורס: 99545-01 הפשרה במשפט העברי

00100022097300000139248

ב: דע! אין

הנחיות חשובות:
א. קיראו את כל השאלות ב
ב. ארגנו את תשובתכם ועמ
ד. כל חומר עזר אסור בשי
ה. משך הבחינה שעתיים.
ו. יש לכתוב כל תשובה בש
צורך בכל השורות.
ז. בעמוד האחרון יש תוספת מקום למקרה הצורך.

בחירה: לפניכם שאלת חובה אחת של 40 נקודות.
לפניכם 5 שאלות של 20 נקודות עליכם לענות על 3 מתוכן.

96 +1 = 97

בהצלחה

שאלות:

שאלת חובה:

1. א. בתלמוד הירושלמי מסופר שגדולי התנאים נמנעו מלדון דין תורה. מדוע? הסבירו את התופעה בהתייחס לדור שקדם להם. (10)

ב. מה היתה השפעת סוגיית הירושלמי (הנזכרת בסעיף א): (20).

1. על חכמי המשפט עברי בדורות שלאחר התלמוד?

2. בתקופתנו אנו, על דייני בית הדין הרבני – בתשובתכם פרטו את שלוש הגישות השונות של דייני בית הדין?

ג. ביצד מבסס ברכיהו ליפשיץ את דעתו על הפשרה מתוך סוגיית הירושלמי? (10)

8

א. בתלמוד מסופר על שונים תנאים, ① רב - כשהיה לדון דין תורה דן ודין שני שדן הוא הקבה ולא הדין עצמו.

① ר' יוס' - כשהיה לדון מאמר חיים מסיים ושאין לו מענות בשל בעיות אוטונומיה שמטרה לדון

דיני ממונות מלמנו ② רשב"י - דן דומה של ר' יוס. כשהיה לדון עם הוא סיבה ואם שאינו מקיים מסקנה

יש פה שני דורות משום שרב שין דן קודם לשניים האחרים. ניתן לומר שרב נתן תיאור של

דין שבו הקבה ישב יחד עם הדיינים והוא מלווה אותם בדין. בדור מאוחר יותר האידיאה הזו נמצא

ורשב"י ור' יוס' כבר לא חשו שהקבה מלווה אם לדון. דבר לא בדיוק אוכדן האוטונומיה מדין

ממונות גרם לדון שרב הסנים לדון ודם סיבה.

③ מולא ה"ם השניה רבות מסים שחכמים פיתחו אותה כאוסרת לדון דין תורה משום שהדיינים ונים

בקנים ומלוים לשאר. בעלים, חכמים הסליבו להמנע מלדון עד כמה שאין בשל ירוא הדין. הם הבינו שמאמר

והקבה ישב כמה עם הדיינים בדין, רק דיינים שראויים לדון דין תורה ומלוה

בדין הוא "תפלה בדרך הלוקי" (כמי שכתוב רש"ן). כך לשלו: ה"חיזון משפט" אמן שיש "מוכן לב"

אבל הדיינים וירוא הדין שהם חלקה כל כך שכם מסתכים לדון. עם בשנים, התמתה בפקטיקה

אבל במקום לדון דין הדיינים מבקשים את מהדורים לעשות פשרה מחשש לטעות.

בתקופתנו, ביה"ד הרבני נשען על הליך של בוררות וכל המפרש של ירצה מדין אורה לו הלה.

לדון, בא הדין דורש מהדורים לחתום על שטר בוררות שמסמיך אותם לדון "דין ודין לפשר" וכך לביה"ד יש סמכות לעשות פשרה בכל מקרה והדיינים לא "מסתכנים" בפסיקה על דין. בכלל יש, אחד הדברים קרה לחתום על הנוסח ודרש שטר שמסמיך יש ביה"ד לפסוק רק לפי הדין. הדיינים הגיבו בשני שנות: (1) הדין שפירש הסבור שדבר ראוי הדין ביה"ד נמצא מפקיעה של על דין [redacted]. לפי שיטתו, בוודאי המקרה ניתן הא' לנוח אות הדברים לפשרה שוב שבתם פסק ש"ש לכתוב על "לכנים נשרת הדין" (לפי שיטת הכה"). אבל גם לא, כפיה, הדין סבר שאם הדברים לא חתמים "דין לדין ודין לפשר" ניתן להוציא נגדם צו כיתוב. כן לה שונה מצו כיתוב רגיל שכן הכיתוב פה הוא לפשרה ולא כיתוב לדין ולכן כתב הכיתוב לא יוכשר פגיב לדון הישראלי.

(2) הדין מלפני סבר שלביה"ד יש סמכות לכפות פשרה בכל מקרה שכן שכיתוב הוראת פירש שאמר לביה"ד "לחתול אימה על הדברים". "חלת האימה" הוא פשרה בכפיה ולה חלק מה"מקווה לבצע" לפי הדין מלפני, ודין שזו נגיעה פרשנות מוטעית שכן פיתוח הוראת [redacted] בדין אחרי הפשרה. בסדר שלר הבוררות, הדין סבר שלא [redacted] מוציאים כיתוב כנגד הדברים לא כיתוב לדון אלא [redacted] הדיינים להסתלק מן הדין ולפרק לדון בבוררה. (3) הדין מימן חלק על שהר הדיינים ושכן ש"דין לדון ודין לפשר" אינו מופיע סמכות על ביה"ד לעשות פשרה שמנוגד להסכמה הדברים (כרגע למקרים שבהם הוא מופנה לעשות אות בכל מקרה). לכן, הוא מבקש מהדברים לחתום על הנוסח רק בכל הדרך הלכני שלו - למנוע מבקשת המחולקי לשון שביה"ד פסק בחוכר סמכות.

(2) ברור לגמרי שמן שפשרה היא הסכמה של הדברים לפתור את הסכסוך בפלוס מקרנטי לדון. הדרך בפלוס הלה נובע מיחסי הדין של הדיינים שחושבים לעשות לטעות. יודע בעצם שהפשרה היא דין יונוש שמחליף את הדין הלכתי. כל המין של יחסי הדין נלמד מאותו הלא ב"ש שבו החנמיק מפרבים לדון, לפי דרכיו לפשרה, יחסי הדין הלו גם הנחה את המחלוקת בין רב"ו שאסר פשרה מתשש שיטת הדין (כי הדיינים חשבו לדון לדין כ' מושג שמן שמדווה לבצוע כדי שהדיינים לא יטעו בכל מקרה, לפי שיטתו הסיטור בתלמוד מאמר על יחסי הדין של החנמיק. הלרנו, מתוך לדון לדון בקלא (ומיתן לפרשו כ"יחסי הבוררות" לדון) ושהקלא לא מנוק כל פשרה.

לדעתי אין הדבר דומה לדין סיבה לדון דין דומה

.. רבי יהושע בן לרחה מבסס את המצוה לבצוע על פסוקים. כיצד פירשו ההולקים על ר' יהושע את אותם פסוקים שעליהם מבסס ר' יהושע את המצוה לעשות פשרה? התייחסו להצעות השונות שניתנו הן לגבי ערך השלום והן לגבי ערך הצדקה.(20)

20

ר' יהושע טען שלום וצדקה אינם [redacted] דיינים בדין לתן דרך הלך פשרה שבו יתפשר לשלב אותם. הוא הסתמך על הפס' "ודי דוד משפט ושפט וצדקה" ולמד שמשפט וצדקה הם מדרגות סותרות. חכמים אחרים חלקו עליו וסברו ש"משפט וצדקה אינו הלוך פשרה אלא הלוך שבו הדין נותן צדקה לפי ערכי המשפט (דוד מלמד ה"ה נותן צדקה) שהמשפט מלמד הוא הלוך שאושה צדקה משום שהוא מונע גזל מני שנמלא ח"ב.

ר' יהושע למד גם משפט ושלום סותרים משום שכתוב "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם" אבל ר' שמעון (ורשב"ג) חלק עליו וטען שהם כן מסתדרים. כמו למשל "על 3 עמודים העולם קיים על האמת ועל המשפט ועל השלום". בגיר מספר אפשרויות ליישב המחלוקת: הם לא חולקים משום שרשב"ג מסיק בשלב שלפני הדין ור' יהושע מסיק בשלב הדין. לעיל הם מסקו בלמעלה שניב אם המציאו משפט ושלום לא מסתדרים בדין. הם נחלקו על מובנים שונים של שלום. ה"שלום" של רשב"ג הוא שלום בחברה (שלא דבר משלטון החוק מדבק) ו"השלום" של ר' יהושע הוא שלום בין חברים (שבדין לא מדבק). ואם הבינו שניהם שבדין לא מדבק שלום בין הדברים הם נחלקו ביחס לינולם של הדין לקדם שלום בין הדברים. רשב"ג סבר שהדין יכול לקדם שלום משום שאורם ש"זלה מהדין שמת". כי הוא קובע מי מלמד אם הדין והנו מקבל אם האולמה יכול לעשות יותר בהלאם הנדיר שלכי מדיים רשב"ג לא מל רק במלון מבמקרים ולא תמיד הדין יכול לקדם שלום בכל מקרה, לכי מסבר לה ר' יהושע חולק וחושב שדין אינו מקדם שלום בין הדברים.

3. למדנו על שני סוגים של פשרה: פסק של פשרה; תיווך לפשרה.(20 נקודות)
א. הגדירו כל אחד מסוגי הפשרה.
ב. השאלה באיזה סוג פשרה עסקה מחלוקת התנאים אודות הפשרה. נשליכה על פרשנות המקורות השונים שעוסקים בפשרה.
קראו את המקור הבא בתוספתא שקובע את מספר הדיינים: "כשם שהדין בשלושה (דיינים) כך הפשרה בשלושה (דיינים). דונו בפרשנויות האפשריות לדברי התוספתא (בהתאם לסוג הפשרה) ונסו לשכנע באיזה סוג של פשרה עסקה התוספתא.

4. לפניכם שתי פסקאות מתוך פסק דין שניתן בהליך של ערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי: (20 נקודות)

1. אין חולק כי המשוכה העומדת בפני המערערת, המתבטאת בהסכמתה למתן פסק הדין על דרך הפשרה לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט אינה קלה. בפסיקה עקבית שניתנה לאורך השנים על ידי בית המשפט העליון נקבע כי התערבות ערעורית בפסקי דין של פשרה היא מעיקרה מצומצמת עד מאוד.

2. ראוי היה לאזן את הסיכויים והסיכונים של הצדדים היריבים באופן שונה ולהימנע מלהעניק לצד אחד את מלוא סעדיו. דומה כי כאשר מדובר בהכרעה לפי סעיף 79א לחוק בתי המשפט, פתרון שכזה שבו טענת אחד הצדדים מתקבלת במלואה בעוד טענת הצד שכנגד נדחית כליל, צריך להיות שמור למקרים בהם ברור כי סיכוייו של הצד שטענותיו נדחות כליל, לאושש טענותיו, הם סיכויים קלושים או כאשר התוצאה החד צדדית מתחייבת משיקולי הוגנות וצדק.

10 נק'

א. הסבירו ובססו את הפסקה הראשונה.

ב. האם יש סתירה בין האמור בפסקה 2 לבין מה שקבע בית המשפט בפסק הדין אגיאפוליס.

10 א. הפסקה הראשונה עוסקת בדיקות שמטרתן לבדוק פשרה ונקבע שם שהבדיקות השפטיות הנו מדומקות מאד. המשמעות של זאת כנו הינו שיש לבדוק שיקול דעת רחב מאד כדי פסיקת הפשרה. כאן יש לבדוק שישנן 2 נושאים במס לשקב של הדין. לפי הנושא הראשונה הדין מקבל שקב חלש שכן הוא חייב לכמוך "פשרה קרובה לדין". לכי נושא נו הדין קרוב חיב לבדר מהו הדין ורק נוא לבדוק האם ורכי הפשרה (שלום וצדקה) מתקיים סטיב מאוד יש שמאיים לדין לפטור את ביכ ויש שהיו

יו לבאר בכל אולמה שאינה הופכת את הדין. השב לכן שלפי פסיקת מלן ואמר לכן לאמת פשרה שהמורה לדין כפל מעלות מהותיות שמועלות אות, כנוסף, לפי הבנה מסוימת בלמת המכלל, ומתה פשרה גם כאלה שבו הדין ברור. לכן, בכפול למעלות אלה, הדין מוגבל בשקר שלו, נניחה שהפקדה הראשונה בקטע מוצרת כשו השטה השניה שבה הדין לו היב לבאן מהו הדין לפני שבוא מתה פשרה ולכן לאמת רק אות מה שנראה לו נכון לפתרון הסכסוך. לפי שיטה זו לכן שקר תלך נהוא יכול להיות אבלת אולמה שהמורה מן הדין (יש לכן שברה סילוב"ק שמאיר בישה לו מלק על מלן לקולן), גם לאמת, הקבוצה הלו מנוגדת לאמרה שהוכחה בכסף זהוי בבהגש.

(ב) בכסף אינמנוס הה מקרה שבו ביו פסק "פשרה פיגורת" שבה דר יחד לבה שלשלן המפטרים מאוד להבש והשכל אולן קבל שיש הקלה מן הנוסח של טור המורות "כן לדין וכן לכשר" לכן כ כבר אחוק בהבש, לפי שיטתו, מושג דרגים מסוימים לפשרה לפי כ כפ לא הם מקנים פעמות כתבה להבש לפתק כנגדנו ומלו ומה האולמה הין פשרה שבה דר יחד נוגה והשני מפסד (בינוני). הפסקה שבקטע מתרת את כסף אינמנוס במובן לה שאין מאופשרת פשרה בינוני רק במקרי קיצון שבהם הסיכוי של המפסד לנצחת בדין לגוש אין שיש שקולי הוונות לטובת בכסף אינמנוס לא הייתה הולכה של הנפשרות הלו למקרי קיצון פלבד. אבל גם

גם אם יש לכן שכל כסף אינמנוס נמתחה ביקורת לא כך, שהוא לא הוכל למקרי קיצון, שהוא השווה בין הפשרה כשהכל בחלוני (שמונות שיקולי יגילות) לפשרה כשהכל הקבוי (שמונות מקרי שלום וצדקה) ושהוא לא מומלץ בקנה אחד גם הסיכוי שיתן למונה "כן לדין וכן לכשר" בכלה יו. לכן, נראה שיש לאמצים על מה להתבסס בהולכה הלוה אינמנוס (שבה מומלץ גם הדין בבנין למקרי קיצון.

5. לפניכם ציטוט מפסק דין שניתן לאחרונה בבית הדין הרבני: (20 נקודות)

"בית הדין מחייב עקרונית את הבעל בשבועת היסת [סוג של שבועה שיש להשית על הבעל לבירור טענותיו ואם הוא ישבע ייפטר מתביעות האישה], אך בית הדין מבהיר עוד כי בני הזוג אינם נאמנים עליו בשבועה – הטעם לדבר מבואר מקריאת פרוטוקולי הדיונים שהתקיימו בפנינו ומפני כבודם לא נאריך בהם.
כיון שכך, חובת בית הדין לפשר בנדון זה שבו בפועל אין הבעל נשבע מפני חוסר נאמנותו."

א. מה היתה הביקורת שהעלינו כנגד פסקי דין שבהם נקבע שבית הדין כופה פשרה על הצדדים במקום שבועה?

ב. במה שונה המקרה שלפנינו מפסקי דין רבניים אחרים שבהם ראינו שבית הדין עושה פשרה במקום שבועה? לאור שינוי זה, האם במקרה שלפנינו יש לבית הדין נסיבות המקלות עליו לכפות פשרה על הצדדים?

(16) המנהג של בית לחמת פשרה במקום שבועה נמצאת בשאלת שפסק הלכה כמו. אבל אלמו קבל תרים לגלל שאומר פשרה ואחרי אמר הדין פעמים שבהם אחר הדברים היה שבועה בשאור,

יסברנו שיש מקרה הפכים לדמות חוה: ① הוא סבור שלו נותר הדין (כי לפי שיטתו נותר הדין הוא כאשר נותר רק להרע) מי חי"ב ומי לבאי וכה יש מי הלך שנותר (לא לה חיוב) ② הוא סבור שמחמירים נתן באומר שבועת שוא לא ניתן לפשר ואחרי נותר הדין במצב כלה ③ הוא טוען בפשרה של מיעוט שבוה והא שונה מהפשרה הרגילה של שלום ודקדקה לא בפשרה כאן ניתן לפשר אחרי נותר הדין. אם לדמות חוה כדהוי טוען במצב שבו הפשרה הוסנמה ולא בפשרה כבוד ומתמן שלמה כיון הדין רשמתך על השלום לכתוב פשרה. אלא לקחת קצת שאוסף בפשרה מוסכמת והתבבה אלו לדונך כסף פשרה.

④ כיון הדין הסבור שבני הגלו אינם נאמנים אלו בשבועה בכל מצבי שנות, לכן הוא כופה פשרה. פשרה כבוד ומשרת כמשר! ① לא ניתן לסמוך על דין - לא רלוונטי פה. ② יש קושי שבטי גם כן לא רלוונטי ③ ש קושי ר"מ"י נכונה שלו הטענה של כיון הדין. לכן הנטבה המקלה במקרה לה הוא יש קושי ר"מ"י הרוש פסק שבמצב כלה ניתן לכתוב שבועה, כמקרה שהוא לפנינו הלכה מתבר על שימוש רגיל של הנתבע (ערכה לכתוב כל "המולנו מחבינו") והרוש אנשר לדין לתשוב אומרנא, לסמוך כרגיל מינין אלו לכנות פשרה במקרה רלה. גם פה, הכל אינו נאמן וגם הושה לא (שלה כונה לשבוש הלינים) ולה כסף לפרוש פשרה.

6. פשרה כפויה/ פשרה בהסכמה (20 נקודות)

א. מקרה הגביה במעגל השוטה – הסבירו את המקרה ואת הנורמה ההלה.

ב. מקרה הגמלים או האוניות – הסבירו את המקרה ואת הנורמה ההלה.

ג. במקורות המשפט העברי נעשה שימוש במונה פשרה הן במקרים שבסעיפים הקודמים והן ביחס לפשרה שר' יהושע בן קרחה עסק בה. מהו השווה ומהו השונה בין פשרות אלו ומדוע שתיהן נושאות בסופו של דבר שם זהה.

תוספת מקום למקרה הצורך. (אבל באמת שאין צורך להשתמש)

[redacted]

המשך שאלה 4 סעיף ג':

בלילין בוודאי מקרה כזה הדין ניסה להתחמק מהחלה השמיטה בטענה כמה בשרה על פני הצוג. בשפ"ח פסקו שלא רק שהלילין הבשרה בפה"ר [redacted] נעשה בחוסר מעמד (כי לדה"ל קושי רו"מ) אלא גם שבאשר כזה הדין טושה הלילין בשרה, הוא נקרא גם לגרוגרת שמשיש בהם לחם הבשרה שכיר הי"ד דרוך לעשות היא להחל יום חלקה השמיטה. מכאן ניתן לומר שהקבלה [redacted] בפסקה ההושנה בקטע - שגויה.

המשך סעיף ב' נמצא בשורות מתחת לשאלה.

המבחן האמיתי הוא זה שבו אתם נותנים לעצמכם את הציון. בהצלחה.